

≡ [Menú](#)

[Llibres](#)

[Art](#)

[Llengua](#)

[Escenes](#)

[Pantalles](#)

[Música](#)

[Humor](#)

[Biblioteca digital](#)

[Més](#) ▼

[Agenda](#)

[Firmes](#)

[Premi de contes](#)

[Premis Núvol](#)

[Sa il·lustríssima](#)

[La ruta del jazz](#)

[Arxipèlag](#)

[Serra d'Or](#)

[Barcelona Clàssica](#)

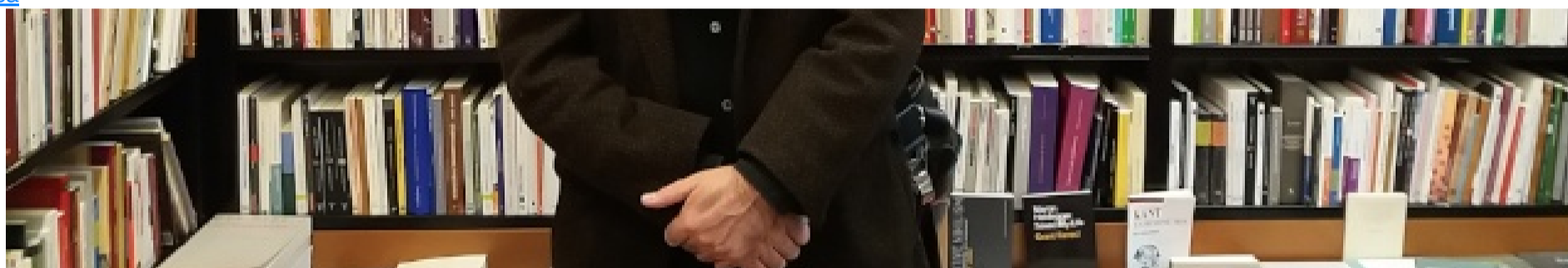
[Ara Llegim](#)

[El Culturista](#)

Segueix-nos:

[Cerca](#)

Joan-Carles Mèlich | Foto Marina Vallès

Imaginem que vivim una religió “existencial”, sense dogmes ni doctrines morals, que ens ajuda a encarar-nos a “l’absolutisme de la realitat” amb escepticisme i amb humor. Una religió que es fonamenta en la relació de tu a tu, sense intermediaris amb el sagrat, on l’única santedat possible és certa compassió. Una religió que ens impel·leix a viure d’una manera prosaica i improvisada, en què la incertesa ens fa savis i l’única transcendència possible és el nostre temps.

El filòsof català **Joan-Carles Mèlich** ve a dir tot això a *La religió de l’ateu*, un assaig breu i deliciós publicat per Fragmenta. Com va fer a *La lectura com a pregària*, Mèlich posa llum a la contemporaneïtat des d’un concepte propi de l’àmbit religiós. En aquest cas la seva tesi és que, després de l’ensorrament de la metafísica occidental, el que Nietzsche anomena la “mort de Déu”, vivim en una mena de “filosofia de la prosa”, que ell identifica amb “la manera d’existir de la novel·la”.

≡ [Menú](#)

[Llibres](#)

[Art](#)

[Llengua](#)

[Escenes](#)

[Pantalles](#)

[Música](#)

[Humor](#)

[Biblioteca digital](#)

[Més](#) ▼

[Agenda](#)

[Firmes](#)

[Premi de contes](#)

[Premis Núvol](#)

[Sa il·lustríssima](#)

[La ruta del jazz](#)

[Arxipèlag](#)

[Serra d'Or](#)

[Barcelona Clàssica](#)

[Ara Llegim](#)

[El Culturista](#)

Segueix-nos:

Q [Cerca](#)

improvisació”. “La metafísica no suporta l’humor”. “Habitar en la prosa significa suportar el vertigen d’existir”. “Davant la tomba del sagrat sorgeix una religió contrària a la metafísica, una religió prosaica en què la bondat ha substituït el Bé i en què la compassió ha ocupat el lloc de la Justícia.”

El gran triomf de la novel·la és haver esdevingut la religiositat contemporània.

L’argumentació de Mèlich, certament brillant, no deixa de ser una apel·lació al realisme inherent a la narrativa moderna. A partir de la crítica de Heidegger a la metafísica i de les tesis sobre la novel·la de Milan Kundera, conclou que “existim” com personatges de ficció, cenyits a una situació canviant i a un temps de durada desconeguda. Així, “el jo no és una essència, sinó una sèrie de relats, de viarans perduts en un bosc que no porten enlloc”.

La metafísica, a *La religió de l’ateu*, no es refereix només a la cosmovisió platònicocristiana. Melich també titlla de “resta metafísica” la “matematització del món” establerta per la ciència i la tècnica. I seguint Kundera, gran admirador de Cervantes, hi contraposa l’esperit vitenc de la novel·la. “La vida humana com a tal és una derrota –diu l’escriptor txec en una cita del llibre–. L’única cosa que ens queda davant d’aquesta derrota ineluctable que s’anomena vida és mirar de comprendre-la. És aquesta la raó de ser de l’art de la novel·la”.

[Llibres](#)
[Art](#)
[Llengua](#)
[Escenes](#)
[Pantalles](#)
[Música](#)
[Humor](#)
[Biblioteca digital](#)
[Més ▾](#)
[Agenda](#)
[Firmes](#)
[Premi de contes](#)
[Premis Núvol](#)
[Sa il·lustríssima](#)
[La ruta del jazz](#)
[Arxipèlag](#)
[Serra d'Or](#)
[Barcelona Clàssica](#)
[Ara Llegim](#)
[El Culturista](#)
 Segueix-nos:

 Cerca

Per a Mèlich, aquesta comprensió es dona quan s'és conscient de “la saviesa de l'incert”. Crític amb la moral imperativa kantiana, el filòsof català reclama una “formació prosaica” on no hi hagi orientacions predeterminades i s'afavoreixi la transgressió. (Caldria preguntar a Kundera i Mèlich què en pensen del desgavell present causat pel coronavirus. Davant de la manca de certeses, especialment en l'àmbit científic, es reafirmarien, de ben segur, en l'existencialisme que ve de la novel·la.)

Imaginem que ens agrada llegir narrativa i veure les sèries avui en voga perquè hi reconeixem la nostra manera de ser en el món –el *dasein* heideggerià–, i que, consumint la ficció que ens arriba pertot, estem fent les pregàries i els resos de la religió que no ens sabem. I que, fent llegir contes als infants, estem “ensinistrant-los” en la ficció en què “creuran” quan siguin grans...

Imaginem, doncs, que el gran triomf de la novel·la és haver esdevingut la religiositat contemporània.